Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

26. ledna 2017 *

„Kasační opravný prostředek — Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Belgický, německý, francouzský, italský, nizozemský a rakouský trh zařízení a pevných částí koupelen — Koordinace prodejních cen a výměna citlivých obchodních informací — Povinnost uvést odůvodnění“

Ve věci C-613/13 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 26. listopadu 2013,

**Evropskou komisí**, zastoupenou F. Castillem de la Torre, F. Ronkes Agerbeekem a J. Norris-Usher, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

účastnicí řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

další účastnice řízení:

**Keramag Keramische Werke GmbH**, dříve Keramag Keramische Werke AG, se sídlem v Ratingen (Německo),

**Koralle Sanitärprodukte GmbH**, se sídlem v Vlotho (Německo),

**Koninklijke Sphinx BV**, se sídlem v Maastrichtu (Nizozemsko),

**Allia SAS**, se sídlem v Avon (Francie),

**Produits Céramiques de Touraine SA**, se sídlem v Selles-sur-Cher (Francie),

**Pozzi Ginori SpA**, se sídlem v Miláně (Itálie),

**Sanitec Europe Oy**, se sídlem v Helsinki (Finsko),

zastoupené J. Killickem, barrister, P. Lindfeltem, advokat, a K. Struckmannem, Rechtsanwalt,

žalobkyně v prvním stupni,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci předsedy prvního senátu, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (zpravodaj) a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: M. Wathelet,

* Jednací jazyk: angličtina.

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 10. září 2015,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 26. listopadu 2015,

vydává tento

## Rozsudek

1 Svým kasačním opravným prostředkem se Evropská komise domáhá zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, nezveřejněný, dále jen „napadený rozsudek“, EU:T:2013:457), kterým Tribunál částečně zrušil rozhodnutí Komise C(2010) 4185 final ze dne 23. června 2010 v řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (Věc COMP/39092 – zařízení a pevné součásti koupelen) (dále jen „sporné rozhodnutí“).

2 Vedlejším kasačním opravným prostředkem se společnosti Keramag Keramische Werke GmbH, dříve Keramag Keramische Werke AG, Koninklijke Sphinx BV, Allia SAS, Produits Céramiques de Touraine SA, Pozzi Ginori SpA a Sanitec Europe Oy (dále jen „žalobkyně v prvním stupni“) domáhají zrušení napadeného rozsudku, kterým Tribunál zamítl jejich návrh směřující ke zrušení sporného rozhodnutí, pokud jde o jejich účast na jednání porušujícím pravidla hospodářské soutěže na italském trhu s výrobky zařízení a pevnými součástmi koupelen.

### Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí

3 Skutečnosti předcházející sporu byly uvedeny v bodech 1 až 26 napadeného rozsudku a lze je shrnout následovně.

4 Sporným rozhodnutím Komise konstatovala porušení čl. 101 odst. 1 SFEU a článku 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3) v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Toto protiprávní jednání, na němž se údajně podílelo 17 podniků, probíhalo během různých období mezi 16. říjnem 1992 a 9. listopadem 2004 v podobě souboru protisoutěžních dohod a jednání ve vzájemné shodě na územích Belgie, Německa, Francie, Itálie, Nizozemska a Rakouska.

5 Dne 15. července 2004 společnost Masco Corp. a její dceřiné společnosti, včetně společnosti Hansgrohe AG, která vyrábí kohouty a ostatní armatury, a společnosti Hüppe GmbH, která vyrábí sprchové kouty, informovaly Komisi o existenci kartelu v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen a požádaly o osvobození od pokut na základě oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (Úř. věst. 2002, C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155), nebo v případě zamítnutí, o snížení jejich výše. Dne 2. března 2005 přijala Komise podmíněné rozhodnutí o ochraně před pokutami ve prospěch společnosti Masco Corp.

6 Ve dnech 9. a 10. listopadu 2004 provedla Komise neohlášené kontroly v prostorách několika společností a vnitrostátních profesních sdružení působících v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen. Komise poté, co v období od 15. listopadu 2005 do 16. května 2006 zaslala žádosti o informace uvedeným společnostem a sdružením, včetně žalobkyň ve věci T-379/10, přijala dne 26. března 2007 oznámení námitek, které bylo rovněž doručeno posledně uvedeným žalobkyním. V období od 15. listopadu 2004 do 20. ledna 2006 požádalo několik podniků, mezi nimiž nebyly žalobkyně v prvním stupni, o ochranu před pokutami, nebo v případě zamítnutí jejich žádostí o snížení těchto pokut.

7 V návaznosti na slyšení, které se konalo ve dnech od 12. do 14. listopadu 2007, kterého se žalobkyně v prvním stupni ve věci T-381/10 zúčastnila, na zaslání dopisu Komise ze dne 9. července 2009 popisujícího skutkové okolnosti, ve kterém Komise upozornila několik společností, mezi nimiž byla i žalobkyně ve věcí T-379/10 a žalobkyně ve věci T-381/10, na některé důkazy, o které se hodlala opírat při přijetí konečného rozhodnutí, a na žádosti o dodatečné informace, které mezi 19. červnem 2009 a 8. březnem 2010 zaslala několika společnostem, mezi kterými byly některé z žalobkyň ve věci T-379/10 a žalobkyně ve věci T-381/10, Komise přijala dne 23. června 2010 sporné rozhodnutí.

8 Komise ve sporném rozhodnutí měla za to, že zjištěné protiprávní jednání spočívalo zaprvé a zejména v koordinaci ročních cenových navýšení a jiných poplatků uvedenými výrobci zařízení a pevných součástí koupelen v rámci pravidelných schůzek v různých vnitrostátních profesních sdruženích, zadruhé v určování nebo koordinaci cen při zvláštních událostech, jako je zvýšení cen surovin, zavedení eura, jakož i zavedení mýtného, a zatřetí ve vyzrazení a výměně citlivých obchodních informací. Tato jednání probíhala podle opakujícího se vzoru, který byl patrně stejný ve všech šesti členských státech, kde Komise prováděla šetření. K určování cen v odvětví zařízení a pevných součástí koupelen docházelo v ročních cyklech, přičemž výrobci konkrétně stanovovali ceníky, které obecně zůstávaly platné po dobu jednoho roku a sloužily jako základ obchodních vztahů s velkoobchodníky.

9 Komise rovněž konstatovala, že výše uvedená jednání byla součástí celkového plánu s cílem omezit hospodářskou soutěž mezi adresáty sporného rozhodnutí a měla znaky jediného a trvajícího protiprávního jednání, které se vztahovalo na tři podskupiny výrobků, a sice na kohouty a ostatní armatury, sprchové kouty a doplňky, jakož i sanitární keramiku (dále jen „tři podskupiny výrobků“), a které zahrnovalo území Belgie, Německa, Francie, Itálie, Nizozemska a Rakouska. Stran fungování kartelové dohody Komise poukázala na existenci vnitrostátních profesních sdružení sestávajících se z členů, jejichž činnost se týkala všech tří podskupin výrobků, které označila jako „koordinační subjekty“, na existenci vnitrostátních profesních sdružení sestávajících se z členů, jejichž činnost se týkala minimálně dvou z těchto tří podskupin výrobků, jež označila jako „vícevýrobková sdružení“, jakož i na existenci specializovaných sdružení sestávajících z členů, jejichž činnost se týkala jedné z těchto podskupin výrobků. Nakonec konstatovala přítomnost centrální skupiny podniků, které působily v rámci kartelové dohody v různých členských státech a v rámci koordinačních subjektů a vícevýrobkových sdružení.

10 Žalobkyně ve věci T-379/10, konkrétně společnosti Keramag Keramische Werke, Koninklijke Sphinx, Allia, Produits Céramiques de Touraine a Pozzi Ginori, vyráběly keramické výrobky a společnost Koralle Sanitärprodukte vyráběla sprchové kouty. V období vytýkaných skutečností byly všechny žalobkyně ve věci T-379/10 dceřinými společnostmi společnosti Sanitec Europe, žalobkyně ve věci T-381/10, které bylo sporné rozhodnutí rovněž určeno. V tomto rozhodnutí označila Komise pod jménem „Sanitec“ společně společnosti Sanitec Europe, Allia a její dceřiné společnosti, Keramag Keramische Werke a její dceřiné společnosti, Koninklijke Sphinx a Pozzi Ginori. Po celou dobu své účasti na protiprávním jednání, které je jim vytýkáno, byly dceřiné společnosti společnosti Sanitec Europe členy těchto vnitrostátních profesních sdružení výrobců zařízení a pevných součástí koupelen: Vitreous China-group v Belgii, IndustrieForum Sanitär, dříve Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie (dále jen „IFS“), Arbeitskreis Baden und Duschen a Fachverband Sanitärkeramische Industrie v Německu, Association française des industries de céramique sanitaire (dále jen „AFICS“) ve Francii, association Michelangelo v Itálii, Sanitair Fabrikanten Platform a Stichting Verwarming en Sanitair v Nizozemsku a Arbeitskreis Sanitärindustrie v Rakousku.

11 Stran účasti žalobkyň v prvním stupni na zjištěném protiprávním jednání měla Komise za to, že vzhledem k tomu, že se Sanitec Europe účastnila prostřednictvím svých vnitrostátních dceřiných podniků během období trvání protiprávního jednání, které je jim vytýkáno, koluzivních schůzek IndustrieForum Sanitär, Arbeitskreis Sanitärindustrie, Sanitair Fabrikanten Platform a Stichting Verwarming en Sanitair, jakož i schůzek association Michelangelo, tj. subjektů a sdružení, jejichž ostatní členové působili v řadě členských států, jež jsou dotčeny sporným rozhodnutím, byly žalobkyně

v prvním stupni součástí centrální skupiny podniků a byly si vědomy nebo se mohly důvodně domnívat, že se zjištěné protiprávní jednání týká přinejmenším tří podskupin výrobků a má širší zeměpisný rozsah, neboť se týká území šesti členských států.

12 Pro účely výpočtu pokuty uložené každému z podniků vycházela Komise z pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 1/2003 (Úř. věst. 2006, C 210, s. 2). Tento orgán určil základní výši pokuty, přičemž upřesnil, že uvedený výpočet vycházel v případě každého z podniků z jeho tržeb v dotčeném členském státě, které byly vynásobeny počtem let jeho účasti na zjištěném protiprávním jednání v každém členském státě v rámci dotčené podskupiny výrobků, čímž zohlednil skutečnost, že některé podniky působily pouze v některých členských státech nebo pouze v jedné ze tří podskupin výrobků.

13 Stran závažnosti protiprávního jednání Komise stanovila koeficient ve výši 15 %, přičemž zohlednila čtyři kritéria, a sice společné podíly na trhu, povahu, zeměpisný rozsah a provádění protiprávního jednání. Dále stanovila násobící koeficient podle doby trvání protiprávního jednání ve výši 4,33 v případě společnosti Keramag Keramische Werke a území Německa, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce čtyř let a čtyř měsíců, ve výši 10 v případě společnosti Keramag Keramische Werke a území Rakouska, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce deseti let, ve výši 3 v případě společnosti Keramag Keramische Werke a území Belgie, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce tří let, ve výši 8,75 v případě společnosti Koralle Sanitärprodukte, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce osmi let a deseti měsíců, ve výši 3 v případě společnosti Koninklijke Sphinx a území Belgie, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce tří let, ve výši 0,66 v případě společnosti Allia a území Francie, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce osmi měsíců, ve výši 0,66 v případě společnosti Produits Céramiques de Touraine a území Francie, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce osmi měsíců, a ve výši 5,33 v případě společnosti Pozzi Ginori, který odpovídal účasti na protiprávním jednání v délce pěti let a čtyři měsíce. Dále se Komise rozhodla zvýšit základní výši pokuty uplatněním dodatečné částky ve výši 15 %, aby dotčené podniky odradila od účasti na koluzivních jednáních, která jsou předmětem sporného rozhodnutí.

14 Komise určila základní částku pokuty a poté zkoumala existenci přitěžujících nebo polehčujících okolností, které by mohly odůvodnit úpravu této základní částky. Nezjistila žádnou přitěžující ani polehčující okolnost a po uplatnění stropu odpovídajícího 10 % uložila žalobkyním v prvním stupni v článku 2 sporného rozhodnutí pokutu ve výši 57 690 000 eur.

## Řízení před Tribunálem a napadený rozsudek

15 Návrhy došlými kanceláři Tribunálu dne 8. září 2010 podaly žalobkyně v prvním stupni dvě žaloby znějící na zrušení sporného rozhodnutí, přičemž se ve věci T-379/10 dovolávaly sedmi žalobních důvodů a ve věci T-381/10 devíti žalobních důvodů.

16 Dne 16. prosince 2010 se Tribunál rozhodl spojit uvedené věci pro účely písemné části řízení a dne 23. března 2012 se rozhodl spojit uvedené věci pro účely ústní části řízení, jakož i pro účely rozsudku.

17 Tribunál v napadeném rozsudku zamítl většinu žalobních důvodů žalobkyň v prvním stupni, avšak vzhledem k tomu, že sedm žalobních důvodů dovolávaných ve věci T-379/10 bylo v podstatě totožných s prvními pěti žalobními důvody a s osmým a devátým žalobním důvodem, které byly uplatňovány ve věci T-381/10, a že Tribunál převzal jejich číslování uvedené v posledně uvedené věci, vyhověl Tribunál první a třetí části třetího žalobního důvodu žalobkyň v prvním stupni. Tribunál, který konstatoval, že Komise měla nesprávně za to, že jednak společnosti Allia a Produits Céramiques de Touraine se účastnily dotčeného protiprávního jednání a jednak společnost Pozzi Ginori se tohoto

jednání účastnila v době od 10. března 1996 do 14. září 2001, zatímco účast posledně jmenované společnosti byla právně dostačujícím způsobem prokázána pouze pro období od 14. května 1996 do 9. března 2001, zrušil příslušnou část čl. 1 odst. 1 bodu 6 sporného rozhodnutí.

18 Pokud jde o snížení pokut, Tribunál s ohledem na to, že částečně vyhověl třetímu žalobnímu důvodu, jejž vznesly žalobkyně v prvním stupni, zrušil čl. 2 odst. 7 sporného rozhodnutí, kterým se stanovila částka pokuty uložená žalobkyním v prvním stupni, v rozsahu, v němž převyšovala částku 50 580 701 eur.

## Návrhová žádání účastnic řízení

*Řízení o kasačním opravném prostředku*

19 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— zrušil bod 1 výroku napadeného rozsudku v rozsahu, v němž zrušil článek 1 sporného rozhodnutí, pokud jde o události v AFICS a odpovědnost společností Allia, Produits Céramiques de Touraine a Sanitec Europe za ně;

— zrušil v plném rozsahu bod 2 výroku napadeného rozsudku;

— v případě, že Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí, zamítl žalobu na neplatnost v rozsahu, v němž se týká událostí v rámci AFICS a znovu stanovil pokuty uložené společnostem Allia, Produits Céramiques de Touraine a Sanitec Europe, a

— uložil žalobkyním v prvním stupni náhradu nákladů řízení o kasačním opravném prostředku, a v případě, že Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí o žalobě na neplatnost, rovněž uložil žalobkyním v prvním stupni náhradu nákladů řízení v prvním stupni.

20 Žalobkyně v prvním stupni navrhují, aby Soudní dvůr:

— odmítl kasační opravný prostředek jako nepřípustný nebo jej zamítl jako neopodstatněný a

— uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

*Vedlejší kasační opravný prostředek*

21 Žalobkyně v prvním stupni navrhují, aby Soudní dvůr:

— zrušil body 1 a 3 výroku napadeného rozsudku, kterými Tribunál v tomto rozsudku zamítl druhou část pátého žalobního důvodu v prvním stupni, která se týkala skutečnosti, že v oznámení námitek ze dne 26. března 2007 nejsou správně uvedena obvinění vznesená vůči společnostem Pozzi Ginori a Sanitec Europe stran území Itálie;

— zrušil čl. 1 odst. 1 bod 6 sporného rozhodnutí, neboť v tomto ustanovení měla Komise za to, že se společnosti Sanitec Europe a Pozzi Ginori účastnily protiprávního jednání na italském trhu, a podpůrně zrušil uvedený bod, neboť Komise měla v uvedeném ustanovení za to, že se společnosti Sanitec Europe a Pozzi Ginori účastnily takového protiprávního jednání v jiném období, než v období od 12. května 2000 do 9. března 2001;

— zrušil čl. 2 odst. 7 písm. a) a f) sporného rozhodnutí nebo podpůrně snížil částku pokut, které byly na základě tohoto ustanovení uloženy výlučně společnosti Sanitec Europe či uvedené společnosti společně a nerozdílně se společností Pozzi Ginori;

— podpůrně, vrátil věc Tribunálu k rozhodnutí v souladu s rozsudkem Soudního dvora a

— uložil Komisi, aby nesla vlastní náklady řízení a aby nahradila náklady řízení před Soudním dvorem vynaložené žalobkyněmi v prvním stupni, jakož i příslušnou část nákladů, kterou vynaložily posledně uvedené žalobkyně v řízení před Tribunálem.

22 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

— odmítl vedlejší kasační opravný prostředek jako nepřípustný nebo jej zamítl jako neopodstatněný;

— uložil žalobkyním v prvním stupni náhradu nákladů řízení.

## K hlavnímu kasačnímu opravnému prostředku

### *K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku*

23 V prvním důvodu kasačního opravného prostředku, jenž se skládá z pěti částí, které se týkají bodů 112 až 121 napadeného rozsudku, Komise tvrdí, že Tribunál porušil povinnost uvést odůvodnění a rovněž se dopustil několika nesprávným právních posouzení při přezkumu důkazů, které se týkají dotčeného protiprávního jednání.

#### K první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

##### – Argumentace účastnic řízení

24 V první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že měl za to, že potvrzující důkaz, v projednávaném případě prohlášení, které předložila společnost American Standard Inc. (dále jen „Ideal Standard“) v rámci žádosti o shovívavost, vyžaduje důkaz, kterým by byla potvrzena koordinace cen během schůzky AFICS konané dne 25. února 2004. Přitom podle tohoto orgánu je účelem požadavku potvrzení důkazu ověření věrohodnosti důkazu. Tím, že Tribunál požadoval, aby byl důkaz nezbytně potvrzen druhým dokumentem, a sám neověřil, zda byl určitý důkaz sám o sobě věrohodný, vyložil Tribunál požadavek potvrzení důkazu příliš restriktivně, čímž porušil zásadu volného předkládání důkazů.

25 Žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je nepřípustná, jelikož zaprvé Komise vybízí Soudní dvůr, aby přezkoumal zjištění Tribunálu, která se týkají potvrzení důkazů a věrohodnosti žádosti o shovívavost společnosti Ideal Standard, a zadruhé před Tribunálem nebyly vzneseny argumenty týkající se věrohodnosti prohlášení, které bylo učiněno v rámci žádosti o shovívavost, přestože neexistovalo potvrzení druhým důkazem. Každopádně žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že z judikatury nevyplývá, že by prohlášení učiněné v rámci žádosti o shovívavost mohlo být v tomto ohledu natolik věrohodné, že by nemuselo být potvrzeno.

– Závěry Soudního dvora

26 Je třeba připomenout, že před Soudním dvorem není možné zpochybnit posouzení, které Tribunál provedl ohledně důkazní síly jemu předložených písemností ve spisu, pokud se nejedná o případy nedodržení pravidel v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů a zkreslení uvedených písemností (rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Siemens v. Komise, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:866, bod 129 a citovaná judikatura).

27 Naproti tomu otázka, zda Tribunál dodržel pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů při posuzování důkazů, kterých se Komise dovolávala, aby na nich založila existenci porušení pravidel unijního práva hospodářské soutěže, představuje právní otázku, kterou je možno uplatnit v rámci kasačního opravného prostředku (rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Siemens v. Komise, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:866, bod 130 a citovaná judikatura).

28 Jak Tribunál připomněl v bodě 105 napadeného rozsudku, prohlášení podniku obviněného z účasti na kartelové dohodě, jehož správnost je popírána několika ostatními obviněnými podniky, nemůže být považováno za dostatečný důkaz existence protiprávního jednání spáchaného těmito podniky, aniž je podpořeno jinými důkazními materiály, přičemž vyžadovaný stupeň potvrzení může být nižší v návaznosti na věrohodnost dotčených prohlášení (viz rovněž rozsudek ze dne 19. prosince 2013, Siemens v. Komise, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:866, bod 135 a citovaná judikatura).

29 Tribunál v bodech 117 a 118 napadeného rozsudku pouze použil toto pravidlo vyplývající z judikatury, neboť poté co uvedl, že prohlášení společnosti Ideal Standard, která byla učiněna v rámci její žádosti o shovívavost, byla zpochybněna, měl za to, že tato prohlášení nemohou z toho důvodu představovat sama o sobě dostatečný důkaz protisoutěžní povahy diskusí, k nimž došlo během schůzky AFICS konané dne 25. února 2004.

30 Argumenty Komise týkající se příliš striktního výkladu požadavku potvrzujícího důkazu jsou tudíž neopodstatněné.

31 Stran argumentů Komise, které mají zpochybnit výsledek, k němuž dospěl Tribunál při posuzování důkazů, a sice ohledně věrohodnosti a důkazní síly, které Tribunál přisoudil prohlášením společnosti Ideal Standard, která byla učiněna v rámci její žádosti o shovívavost, jsou tyto argumenty ve smyslu judikatury, která je připomenuta v bodě 26 tohoto rozsudku, ve stadiu řízení o kasačním opravném prostředku nepřípustné, neboť Komise se nedovolává zjevného zkreslení skutečností či důkazů, ani takové zkreslení neprokázala.

32 První část prvního důvodu kasačního opravného prostředku tedy musí být částečně odmítnuta jako nepřípustná a částečně zamítnuta jakožto neopodstatněná.

Ke druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

33 Ve druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že Tribunál, který nejprve nesprávně konstatoval, že prohlášení společnosti Ideal Standard musí být potvrzeno jiným důkazem, se poté nesprávně zdržel přezkoumání důkazní hodnoty prohlášení společnosti Roca SARL (dále jen „Roca“), která uvedená společnost přiložila ke své žádosti o shovívavost, přičemž odkázal na část sporného rozhodnutí, v němž byla shrnuta odpověď společnosti Roca na oznámení námitek ze dne 26. března 2007. Přitom podle Komise jednak tato odpověď nebyla ani součástí spisu a jednak Tribunál dospěl ve věci, která vedla k vydání rozsudku ze dne 16. září 2013, Roca v. Komise (T-412/10,

nezveřejněný, EU:T:2013:444), k diametrálně odlišnému závěru, podle kterého byla tato odpověď součástí spisu. Kromě toho v souvisejících věcech, které vedly k vydání rozsudku ze dne 16. září 2013, Villeroy & Boch Austria a další v. Komise (T-373/10, T-374/10, T-382/10 a T-402/10, nezveřejněný, EU:T:2013:455) a rozsudku ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477) měl Tribunál správně za to, že prohlášení o shovívavosti může být potvrzeno jiným takovým prohlášením, a dospěl k závěru, že prohlášení společností Ideal Standard a Roca se vzájemně potvrzují, přinejmenším co se týče výrobků nižší kategorie.

34 Napadený rozsudek je tudíž zaprvé stižen nedostatkem odůvodnění, neboť Tribunál nepřezkoumal důkazní hodnotu prohlášení společnosti Roca, které bylo učiněno v rámci shovívavosti, a nahradil takový přezkum uvedením odpovědi společnosti Roca, které bylo vytrženo z kontextu, na oznámení námitek ze dne 26. března 2007, jak bylo shrnuto ve sporném rozhodnutí. Zadruhé Tribunál podle Komise zrušil část sporného rozhodnutí na základě dokumentu, který nebyl součástí spisu. Zatřetí výklad odpovědi společnosti Roca je zkreslením důkazu, o čemž svědčí i výklad uvedeného důkazu ve třech výše uvedených souvisejících věcech. Začtvrté zjištění Tribunálu, které je uvedeno v bodě 120 napadeného rozsudku, podle něhož nemůže prohlášení v rámci shovívavosti potvrzovat jiné takové prohlášení, je stiženo vadou nesprávného právního posouzení.

35 Žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je nepřípustná a každopádně neopodstatněná. Totiž vzhledem k tomu, že prohlášení, která učinila společnost Roca v řízení o shovívavosti, nejsou uvedena ve spise Tribunálu, nelze posledně uvedenému vytýkat, že vycházel pouze z příslušných bodů odůvodnění sporného rozhodnutí. Co se týče odpovědi společnosti Roca na oznámení námitek ze dne 26. března 2007, Tribunál se nedopustil pochybení, vycházel-li z relevantních částí sporného rozhodnutí, kterých se dovolávaly žalobkyně v prvním stupni. Konečně žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že nedošlo ke zkreslení důkazů, neboť se jedná o jiné důkazy, jež byly projednány jiným způsobem a v jiných věcech.

– Závěry Soudního dvora

36 Úvodem je třeba konstatovat, že se Komise v projednávané věci dovolává zaprvé nedostatečného odůvodnění napadeného rozsudku, zadruhé nemožnosti, aby Tribunál zrušil částečně sporné rozhodnutí a opíral se přitom o dokument, který není součástí spisu, zatřetí zkreslení důkazů a začtvrté nesprávného uplatnění pravidel v oblasti dokazování. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně v prvním stupni, Komise se přitom neomezuje na to, že by zpochybňovala posuzování skutkových okolností ze strany Tribunálu nebo opakovala argumenty, které byly uvedeny před Tribunálem. Druhá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je tedy přípustná.

37 Stran opodstatněnosti platí, jak již bylo zdůrazněno v bodě 26 tohoto rozsudku, že pouze Tribunál je příslušný ke zjištění a posouzení relevantních okolností, jakož i k posouzení důkazů, s výhradou případu, kdy by došlo ke zkreslení těchto skutkových okolností a důkazů.

38 Dále z ustálené judikatury vyplývá, že unijnímu soudu přísluší rozhodovat na základě okolností sporu, zda je třeba předložit dokument, a to v souladu s ustanoveními jednacího řádu pro provádění důkazů. Co se Tribunálu týče, vyplývá z ustanovení článku 49 ve spojení s čl. 65 písm. b) jeho jednacího řádu, ve znění použitelném ke dni napadeného rozsudku, že návrh na předložení jakéhokoli důkazu je součástí provádění dokazování, jež může Tribunál nařídit v kterékoliv fázi řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. října 2003, Salzgitter v. Komise, C-182/99 P, EU:C:2003:526, bod 41 a citovaná judikatura, rozsudek ze dne 2. října 2003, Aristrain v. Komise, C-196/99 P, EU:C:2003:529, bod 67 a citovaná judikatura; rozsudek ze dne 2. října 2003, Ensidesa v. Komise, C-198/99 P, EU:C:2003:530, bod 28 a citovaná judikatura a rozsudek ze dne 2. října 2003, Corus UK v. Komise, C-199/99 P, EU:C:2003:531, bod 67 a citovaná judikatura).

39 Konečně z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že přestože Tribunál nemusí výslovně odůvodnit svá posouzení, pokud jde o hodnotu každého důkazu, který je mu předložen, zejména má-li za to, že tyto důkazy jsou bezvýznamné či postrádají relevanci pro vyřešení sporu, musí přitom dodržovat obecné zásady a procesní pravidla v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů a nesmí zkreslit důkazy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. června 2000, Dorsch Consult v. Rada a Komise, C-237/98 P, EU:C:2000:321, bod 51).

40 V této souvislosti z bodu 120 napadeného rozsudku vyplývá, že se Tribunál opíral za účelem posouzení důkazní hodnoty prohlášení, která učinila společnost Roca v rámci své žádosti o shovívavost, výlučně o bod 586 odůvodnění sporného rozhodnutí, v němž je uvedeno shrnutí odpovědi společnosti Roca na oznámení námitek ze dne 26. března 2007. Na základě toho měl Tribunál za to, že se Komise v případě neexistence potvrzujících důkazů nemohla opírat o uvedená prohlášení, aby prokázala, že v průběhu schůzky AFICS konané dne 25. února 2004 došlo ke koordinaci minimálních cen.

41 Tribunál přitom nemohl popírat veškerou důkazní hodnotu, kterou měla prohlášení, jež učinila společnost Roca v rámci své žádosti o shovívavost, tím, že se opíral výlučně o uvedený bod 586 odůvodnění, který představuje shrnutí jiného důkazu, jestliže nepřezkoumal bod 556 odůvodnění sporného rozhodnutí, který se týká těchto prohlášení, a dokonce ani jejich obsah.

42 Tribunál se tím porušil povinnost uvést odůvodnění a pravidla použitelná v oblasti dokazování.

43 Kromě toho je třeba uvést, že argument Komise, podle kterého se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že měl v bodě 120 napadeného rozsudku za to, že prohlášení, které bylo učiněno v rámci shovívavosti, nemůže potvrdit jiné takové prohlášení, není neopodstatněný.

44 Koncepce vzájemného potvrzení totiž znamená, že jeden důkaz může být potvrzen jiným důkazem. Přitom v unijním právním řádu neexistuje pravidlo, které by bránilo tomu, aby potvrzující důkaz měl stejnou povahu jako důkaz potvrzovaný, a sice aby prohlášení, které bylo učiněno v rámci jedné žádosti o shovívavost, potvrzovalo jiné takové prohlášení.

45 Tribunál se tudíž tím, že měl v bodě 120 napadeného rozsudku za to, že Komise měla povinnost předložit dodatečné důkazy z toho důvodu, že prohlášení učiněné v rámci žádosti o shovívavost nemůže potvrzovat takovéto jiné prohlášení, dopustil nesprávného právního posouzení.

46 Z výše uvedeného vyplývá, aniž je třeba rozhodovat o ostatních argumentech, jichž se dovolává Komise na podporu druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, že tato část je opodstatněná.

Ke třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

47 V třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že Tribunál v souvislosti s tabulkou týkající se schůzky AFICS konané dne 25. února 2004 podal příliš restriktivní výklad požadavku týkajícího se potvrzení důkazů, což je v rozporu s ustálenou judikaturou. Podle tohoto orgánu Tribunál, který v bodě 119 napadeného rozsudku trval na tom, že tato tabulka musí sama o sobě prokázat existenci protiprávního jednání, aniž přitom zohlednil ostatní důkazy a dodatečná vysvětlení, zejména ta, která byla obsažená v žádosti o shovívavost, kterou podala společnost Ideal Standard, se tím dopustil nesprávného právního posouzení. Podle Komise Tribunál dále porušil povinnost uvést odůvodnění, neboť nepřezkoumal důkazní hodnotu vysvětlení předložených v uvedené žádosti. Komise podotýká, že tuto část dále podporuje skutečnost, že posouzení téhož důkazu v rozsudku ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477) vedlo k odlišnému závěru, a sice k potvrzení průkazného charakteru uvedené tabulky.

48 Podle žalobkyň v prvním stupni je uvedená část nepřípustná v rozsahu, v němž Komise navrhuje, aby Soudní dvůr přezkoumal posouzení skutkových okolností a přípustnosti důkazů, které učinil Tribunál. Uvedené žalobkyně mají každopádně za to, že Tribunál posoudil tabulku týkající se schůzky AFICS konané dne 25. února 2004 správně. Sdílí názor Tribunálu, podle něhož Komise nepředložila jakékoli vysvětlení, které by mohlo podporovat závěr o tom, že předmětem této schůzky byly protisoutěžní diskuse.

– Závěry Soudního dvora

49 Jak bylo připomenuto v bodě 27 tohoto rozsudku, otázka, zda Tribunál dodržel pravidla použitelná v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů při posuzování důkazů, kterých se Komise dovolávala, aby na nich založila existenci porušení pravidel unijního práva hospodářské soutěže, představuje právní otázku, kterou lze uplatnit v rámci kasačního opravného prostředku. Z toho vyplývá, že na rozdíl od toho, co tvrdí žalobkyně v prvním stupni, je třetí část prvního důvodu kasačního opravného prostředku přípustná.

50 Stran opodstatněnosti je třeba připomenout, že jelikož je nesporné, že zákaz účasti na protisoutěžních praktikách a dohodách, jakož i sankce, které mohou pachatele postihnout, jsou obecně známé, je obvyklé, že činnosti, se kterými jsou tyto praktiky a dohody spojeny, se odehrávají tajně, že setkání se konají tajně, nejčastěji ve třetím státě, a že související dokumentace je omezena na minimum. I když Komise odhalí písemnosti výslovně prokazující protiprávní kontakty mezi hospodářskými subjekty, jako jsou zápisy ze schůzky, jsou tyto obvykle pouze útržkovité a rozptýlené, takže je často nutné rekonstruovat některé podrobnosti dedukcí (viz rozsudek ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, body 55 a 56).

51 Kromě toho ve většině případů musí být existence protisoutěžního jednání nebo dohody odvozena z určitého počtu shodujících se okolností a nepřímých důkazů, které, posuzovány jako celek, mohou být v případě neexistence jiného soudržného vysvětlení důkazem porušení pravidel hospodářské soutěže (viz rozsudek ze dne 17. září 2015, Total Marketing Services v. Komise, C-634/13 P, EU:C:2015:614, bod 26 a citovaná judikatura).

52 Dále je třeba připomenout, že k prokázání porušení čl. 101 odst. 1 SFEU je nezbytné, aby Komise podala závažné, přesné a shodující se důkazy Nicméně není nutné, aby každý z důkazů předložených posledně uvedenou odpovídal těmto kritériím se zřetelem na každý prvek protiprávního jednání. Postačí, aby tomuto požadavku vyhověl soubor indicií uváděných tímto orgánem, posuzován jako celek (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 1. července 2010, Knauf Gips v. Komise, C-407/08 P, EU:C:2010:389, bod 47).

53 V této souvislosti měl Tribunál v bodě 119 napadeného rozsudku za to, že jelikož tabulka předložená společností Ideal Standard v příloze její žádosti o shovívavost není datována ani neobsahuje žádný údaj, z něhož by bylo možné vyvodit, že souvisí se schůzkou AFICS konanou dne 25. února 2004, a neuvádí názvy konkurenčních společností ani minimální či maximální ceny, jež by tito soutěžitelé měli uplatňovat, nemůže potvrzovat stanovení cen v rámci této schůzky.

54 Přitom je třeba uvést, že Tribunál tím uplatnil na tuto tabulku takové požadavky, a pokud by byly splněny, byla by uvedená tabulka sama o sobě dostatečným důkazem pro prokázání stanovení cen.

55 Komise nicméně uvedenou tabulku uplatnila pouze jako potvrzující důkaz. Tribunál tudíž tím, že vyžadoval, aby takový důkaz obsahoval veškeré prvky, které stačí k prokázání stanovení cen během schůzky AFICS konané dne 25. února 2004, opomněl posoudit, zda by se důkazy, posuzovány jako

celek, mohly navzájem podporovat, a jednal v rozporu s judikaturou uvedenou v bodech 50 až 52 tohoto rozsudku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. ledna 2007, Salzgitter Mannesmann v. Komise, C-411/04 P, EU:C:2007:54, body 44 až 48).

56 Z výše uvedeného vyplývá, aniž je třeba rozhodovat o ostatních argumentech, jichž se Komise dovolává na podporu třetí části prvního důvodu kasačního opravného prostředku, že tato část je opodstatněná.

Ke čtvrté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

57 Ve čtvrté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že se Tribunál dopustil porušení povinnosti uvést odůvodnění napadeného rozsudku, neboť nepřezkoumal určité důkazy uvedené ve sporném rozhodnutí, které potvrzují prohlášení společností Ideal Standard a Roca, zejména měsíční tabulky obsahující důvěrné číselné údaje o tržbách, které jsou uvedeny v bodech 572 až 574 sporného rozhodnutí a jsou součástí spisu Tribunálu, jakož i prohlášení pana Laligného. Podle Komise mají tyto důkazy přinejmenším potvrzující hodnotu, neboť prokazují, že k protisoutěžním kontaktům došlo během roku 2004, čímž posilují věrohodnost prohlášení společností Ideal Standard a Roca.

58 Žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že čtvrtá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je nepřípustná v rozsahu, v němž Komise zpochybňuje posouzení skutkových okolností Tribunálem. Kromě toho žalobkyně v prvním stupni uvádějí, že se prohlášení pana Laligného dovolávaly před Tribunálem pouze proto, aby prokázaly nedostatečnou soudržnost žádostí o shovívavost, jež podala společnost Ideal Standard, a že zmíněné prohlášení je pro účely vyřešení sporu každopádně irelevantní.

– Závěry Soudního dvora

59 Na úvod je třeba z důvodů, které jsou uvedeny v bodě 49 tohoto rozsudku, odmítnout námitku nepřípustnosti, které se dovolávají žalobkyně v prvním stupni.

60 Stran posouzení opodstatněnosti čtvrté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku je třeba připomenout, že podle judikatury připomenuté v bodě 39 tohoto rozsudku platí, že Tribunál nemusí, s výhradou povinnosti dodržovat obecné zásady a procesní pravidla v oblasti důkazního břemene a provádění důkazů a povinnosti nezkreslit důkazy, výslovně odůvodnit svá posouzení, pokud jde o hodnotu každého důkazu, který je mu předložen, zejména má-li za to, že tyto důkazy jsou bezvýznamné či postrádají relevanci pro vyřešení sporu.

61 Kromě toho průkazný nebo neprůkazný charakter procesních písemností spadá do svrchovaného posouzení skutkových okolností Tribunálem, které nepodléhá přezkumu Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku, s výjimkou případu zkreslení důkazů předložených Tribunálu, nebo jestliže z dokumentů vložených do spisu vyplývá věcná nesprávnost zjištění Tribunálu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. března 2015, Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe v. Komise, C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 58 a citovaná judikatura).

62 V projednávaném případě Tribunál v bodech 110 až 121 napadeného rozsudku přezkoumal, zda Komise prokázala, že se společnosti Allia SAS (dále jen „Allia“) a Produits Céramiques de Touraine SA (dále jen „PCT“) účastnily během schůzky AFICS konané dne 25. února 2004 diskusí, které se týkaly koordinace minimálních cen výrobků nižší kategorie.

63 Komise přitom v bodě 90 své žalobní odpovědi v prvním stupni tvrdila, že prohlášení pana Laligného se vztahuje k jednání v rámci jiného profesního sdružení, než je AFICS. Komise v rámci tohoto kasačního opravného prostředku netvrdí, že by před Tribunálem argumentovala, že by tento důkaz měl být zohledněn jako potvrzení prohlášení společností Ideal Standard a Roca, která se týkala schůzky AFICS ze dne 25. února 2004. Za těchto okolností Tribunálu nelze vytýkat, že v rámci svého přezkumu diskusí, k nimž došlo během této posledně uvedené schůzky, neprovedl analýzu uvedeného důkazu.

64 Naproti tomu Tribunál, který měl v bodech 117 až 120 napadeného rozhodnutí za to, že prohlášení společností Ideal Standard a Roca nejsou potvrzena žádným potvrzujícím důkazem, a proto nepředstavují dostatečný důkaz protisoutěžní povahy uvedených diskusí, postupoval nesprávně, když nepřezkoumal, zda tabulky uvedené v bodech 572 až 574 sporného rozhodnutí, které byly součástí spisu, umožňují, jak výslovně tvrdí Komise v bodech 97 a 99 své žalobní odpovědi v prvním stupni, potvrdit uvedená prohlášení.

65 Čtvrtá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je tedy opodstatněná v rozsahu, v němž je v ní Tribunálu vytýkáno, že nepřezkoumal důkazní hodnotu uvedených tabulek.

K páté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

66 V páté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku Komise tvrdí, že Tribunál tím, že neposoudil některé důkazy a že na důkazy, které skutečně posoudil, uplatnil příliš striktní požadavky, neprovedl celkové posouzení těchto důkazů, k čemuž je podle ustálené judikatury povinen.

67 Žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že pátá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je nepřípustná, neboť Komise touto částí zpochybňuje posouzení skutkových okolností, které učinil Tribunál. Dále tvrdí, že pokud nebyly posouzeny veškeré důkazy, zejména pak ty, jež jsou irelevantní, neznamená to, že Tribunál neprovedl celkové posouzení.

– Závěry Soudního dvora

68 Z důvodů, které jsou uvedeny v bodě 49 tohoto rozsudku, je třeba odmítnout námitku nepřípustnosti, které se dovolávají žalobkyně v prvním stupni.

69 Dále s ohledem na body 43 až 45, 49 až 56, 64 a 65 tohoto rozsudku, z nichž vyplývá, že Tribunál porušil pravidla použitelná v oblasti dokazování, nepřezkoumal důkazní hodnotu určitých písemností ve spisu a neověřil, zda by se důkazy, posuzovány jako celek, mohly navzájem podporovat, je třeba mít za to, že pátá část prvního důvodu kasačního opravného prostředku je opodstatněná.

70 Z výše uvedených úvah plyne, že prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku je třeba částečně vyhovět.

*Ke druhému důvodu kasačního opravného prostředku*

– Argumentace účastnic řízení

71 Komise ve svém druhém důvodu kasačního opravného prostředku vytýká Tribunálu, že v napadeném rozsudku přijal závěry a uvedl odůvodnění, které jsou v rozporu s tím, co uvedl v rozsudku ze dne 16. září 2013, Roca v. Komise (T-412/10, nezveřejněný, EU:T:2013:444, body 198 a 239), v rozsudku

ze dne 16. září 2013, Villeroy & Boch Austria a další v. Komise (T-373/10, T-374/10, T-382/10 a T-402/10, nezveřejněný, EU:T:2013:455, body 289 a 290) a v rozsudku ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477, bod 324).

72 Třebaže v souladu s judikaturou Soudního dvora nemůže povinnost Tribunálu odůvodnit své rozsudky v zásadě zahrnovat povinnost odůvodnit způsob, jakým byla vyřešena určitá věc, v porovnání s řešením zvoleným v jiné věci, která byla Tribunálu předložena, a to ani tehdy, týká-li se tato věc téhož rozhodnutí, Komise má za to, že okolnosti projednávané věci z výjimečných důvodů ospravedlňují zrušení napadeného rozsudku. Komise totiž tvrdí, že čtyři související věci se týkají stejného rozhodnutí, stejných bodů odůvodnění rozhodnutí a stejných důkazů. Uvedené věci mohly být podle tohoto orgánu pro účely rozsudku spojeny. Za těchto okolností se podle Komise Tribunál vzhledem k neexistenci důvodů pro takový postup dopustil nesprávného právního posouzení tím, že částečně zrušil sporné rozhodnutí pouze v rozsahu, v němž se týká jedné ze žalobkyň v prvním stupni.

73 Žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že druhý důvod kasačního opravného prostředku Komise je nepřípustný, neboť je příliš obecný a nejasný. Každopádně podle nich není napadený rozsudek nekonzistentní. Dále žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že pokud by bylo argumentům Komise vyhověno, vedlo by to k jejich odsouzení na základě nepřípustných důkazů a na základě důkazů, které nebyly součástí souboru projednávaných důkazů, čímž by bylo porušeno právo na obhajobu a zejména právo na spravedlivý proces.

Závěry Soudního dvora

74 Vzhledem ke konstatováním, jež jsou uvedena v bodech 41 a 42 tohoto rozsudku, z nichž v podstatě vyplývá, že Tribunál nemohl popřít veškerou důkazní hodnotu, kterou měla prohlášení, jež učinila společnost Roca v rámci své žádosti o shovívavost, tím, že se opíral výlučně o bod 586 odůvodnění sporného rozhodnutí, není namístě rozhodovat o druhém důvodu kasačního opravného prostředku, který v podstatě vychází z rozporů odůvodnění mezi napadeným rozsudkem na jedné straně a na straně druhé rozsudkem ze dne 16. září 2013, Roca v. Komise (T-412/10, nezveřejněný, EU:T:2013:444), rozsudkem ze dne 16. září 2013, Villeroy & Boch Austria a další v. Komise (T-373/10, T-374/10, T-382/10 a T-402/10, nezveřejněný, EU:T:2013:455) a rozsudkem ze dne 16. září 2013, Duravit a další v. Komise (T-364/10, nezveřejněný, EU:T:2013:477), neboť v napadeném rozsudku Tribunál neměl za to, že těmito prohlášeními by mohla být potvrzena prohlášení společnosti Ideal Standard a prokázána účast společností Allia a Produit Céramiques de Touraine na diskusích o cenách během schůzky AFICS konané dne 25. února 2004.

75 Vzhledem k tomu, že druhé až páté části prvního důvodu kasačního opravného prostředku bylo v plném rozsahu či částečně vyhověno, je třeba zrušit body 1 a 2 výroku napadeného rozsudku v rozsahu, v němž zaprvé Tribunál částečně zrušil sporné rozhodnutí, přičemž neprovedl úplný přezkum tohoto rozhodnutí a důkazů, zadruhé měl za to, že potvrzující důkaz nemůže potvrdit stanovení cen během schůzky AFICS konané dne 25. února 2004, zatřetí nepřezkoumal důkazní hodnotu určitých důkazů, které byly uvedeny ve sporném rozhodnutí a byly součástí spisu, a začtvrté neověřil, zda by se důkazy, posuzovány jako celek, mohly navzájem podporovat. Kasační opravný prostředek se ve zbývající části zamítá.

**K vedlejšímu kasačnímu opravnému prostředku**

76 Žalobkyně v prvním stupni uvádějí na podporu svého vedlejšího kasačního opravného prostředku dva důvody, které směřují proti bodům 284 až 291 napadeného rozsudku

*K prvnímu důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku*

K první části prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

77 Žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, neboť nepoužil správně právní úpravu týkající se přípustnosti žalobních důvodů a argumentů. Podle žalobkyň v prvním stupni měl Tribunál zejména nesprávně za to, že argument týkající se nedostatečných náležitostí oznámení námitek ze dne 26. března 2007 je nepřípustný.

78 V této souvislosti tvrdí, že v rámci judikatury dochází ke konstatování nepřípustnosti žalobního důvodu pouze výjimečně, a že k takovému závěru lze dospět pouze tehdy, nejsou-li na podporu dotčeného žalobního důvodu uvedeny žádné argumenty. Žalobkyně v prvním stupni přitom uvedený argument odůvodnily dostatečně k tomu, aby na něj mohla Komise odpovědět a o tomto bodu na jednání se diskutovalo, aniž by o něm bylo tvrzeno, že je příliš obecný nebo nejasný.

79 Dále žalobkyně v prvním stupni podpůrně tvrdí, že Tribunál neodůvodnil své rozhodnutí nepřezkoumat uvedený argument, když konstatoval, že uvedený argument je formulován obecně a postrádá nezbytnou přesnost k tomu, aby mohl být považován za přípustný.

80 Komise tvrdí, že první část prvního důvodu vychází z neúplného výkladu napadeného rozsudku a z nesprávného pojetí rozsahu prohlášení Tribunálu o nepřípustnosti.

81 V této souvislosti tento orgán tvrdí, že se toto prohlášení týká pouze bodu 158 žalobního návrhu žalobkyň v prvním stupni, který obsahuje obecná tvrzení ohledně vytýkaných skutečností, které byly vůči žalobkyním v prvním stupni uvedeny v oznámení námitek ze dne 26. března 2007, neboť Tribunál v bodech 288 až 290 napadeného rozsudku věcně přezkoumal výtky uvedené vůči společnosti Pozzi Ginori z důvodu její účasti na schůzkách sdružení Michelangelo v Itálii. Podle Komise, i kdyby se nepřípustnost vztahovala k části žalobního důvodu, který se týká Itálie, v rozsahu, v němž Tribunál věcně přezkoumal žalobní důvod týkající se dotčeného protiprávního jednání v tomto členském státě, taková nepřípustnost by každopádně neměla žádné důsledky. Komise má tudíž za to, že odůvodnění napadeného rozsudku je v tomto ohledu dostatečné.

– Závěry Soudního dvora

82 Je třeba uvést, že Tribunál v bodě 286 napadeného rozsudku připomněl judikaturu, podle které žalobní důvody, které jsou formulovány abstraktně, nesplňují požadavky statutu Soudního dvora Evropské unie a jednacího řádu Tribunálu, které se týkají přípustnosti.

83 V této souvislosti měl Tribunál v bodě 287 napadeného rozsudku za to, že argument žalobkyň v prvním stupni, který se týká údajného porušení povinnosti Komise uvést právně dostačujícím způsobem námitky, které byly vůči uvedeným žalobkyním uplatňovány v oznámení námitek ze dne 26. března 2007, je nepřípustný, neboť je formulován abstraktně a postrádá přesnost.

84 Tribunál nicméně v bodech 288 až 290 napadeného rozsudku přezkoumal opodstatněnost argumentu, který se týká údajného porušení povinnosti Komise uvést právně dostačujícím způsobem námitky, které byly uplatňovány v oznámení námitek ze dne 26. března 2007 vůči společnosti Pozzi Ginori z důvodu její účasti na schůzkách vícevýrobkového sdružení Michelangelo.

85 Je přitom třeba uvést, že žalobkyně v prvním stupni se na podporu svého argumentu, který se týká nesprávného použití právní úpravy týkající se přípustnosti žalobních důvodů, zaměřují na prokázání dostatečné přesnosti svého argumentu předloženého před Tribunálem, který se týká nedostatečného popisu protiprávního jednání, k němuž došlo v Itálii. Tribunál ovšem, jak bylo uvedeno v předchozím bodě tohoto rozsudku, opodstatněnost tohoto argumentu posuzoval.

86 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že první část prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku musí být zamítnuta jako neúčinná.

K druhé části prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku

– Argumentace účastnic řízení

87 Ve druhé části prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku mají žalobkyně v prvním stupni za to, že se Tribunál dopustil zjevně nesprávného právního posouzení nebo podpůrně zkreslení skutkových okolností, neboť dospěl k závěru o tom, že oznámení námitek ze dne 26. března 2007 dostatečně prokazuje protiprávní jednání.

88 Tvrdí, že Tribunál uplatnil nesprávné právní kritérium při posuzování toho, zda informace, které musí být uvedeny v oznámení námitek, splňují dostatečné náležitosti k tomu, aby bylo zaručeno právo na obhajobu. Tribunál měl podle nich zejména nesprávně za to, že stačí uvést, že během schůzek uvedených v oznámení námitek ze dne 26. března 2007 došlo k „protisoutěžnímu jednání“, aniž je třeba upřesnit povahu takového jednání či jakékoli další podrobnosti. Přitom, pokud by Tribunál vycházel z judikatury Soudního dvora, zejména z rozsudku ze dne 9. července 2009, Daniels Midland v. Komise (C-511/06 P, EU:C:2009:433), měl podle žalobkyň v prvním stupni zrušit sporné rozhodnutí v části, v níž se týká protiprávního jednání v odvětví sanitární keramiky v Itálii, jelikož v oznámení námitek ze dne 26. března nejsou dostatečně prokázány bližší okolnosti této části jednání, aby bylo zaručeno právo žalobkyň v prvním stupni na obhajobu. Podle posledně uvedených žalobkyň je v napadeném rozsudku použito kritérium, které se týká minimálních požadavků na přípustnost oznámení námitek, které nesplňuje požadavky týkající se srozumitelného oznamování obvinění podle článku 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“).

89 Žalobkyně v prvním stupni podpůrně tvrdí, že závěr Tribunálu o tom, že oznámení námitek ze dne 26. března 2007, je dostačující, který je uveden v bodě 289 napadeného rozsudku, každopádně představuje zjevné zkreslení obsahu spisu. Takový závěr je dále v rozporu se závěrem, k němuž Tribunál dospěl v rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449) stran dostatečné povahy téže části tohoto oznámení námitek.

90 Komise tvrdí, že druhá část prvního důvodu vedlejšího kasačního prostředku je nepřípustná, neboť je novým důvodem, který nebyl uplatněn v prvním stupni. Podle tohoto orgánu žalobkyně v prvním stupni před Tribunálem tvrdily, že v oznámení námitek ze dne 26. března 2007 nejsou uvedeny žádné skutečnosti o sdružení Michelangelo. Přitom v řízení o kasačním opravném prostředku tvrdí, že informace, které Komise poskytla ohledně „povahy“ protisoutěžních jednání, nejsou v tomto oznámení námitek uvedeny, což podle Komise zakládá nový žalobní důvod.

91 Tento orgán tvrdí, že tato část je každopádně neopodstatněná. Podle Komise, rozhodnutí, které je vydáno na základě řízení o protiprávním jednání podle čl. 101 odst. 1 SFEU, nemusí být přesnou kopií oznámení námitek, které bylo sděleno v rámci tohoto řízení, a povinnost dodržovat právo na obhajobu je splněna, pokud v tomto rozhodnutí nejsou dotčené osoby obviněny z jiných protiprávních jednání, než která jsou uvedena v oznámení námitek, a jsou v něm obsaženy pouze ty skutečnosti, k nimž se mohly dotčené osoby vyjádřit.

92 Stran argumentu žalobkyň v prvním stupni, podle kterého Tribunál neuplatnil právní kritérium rozvinuté v rozsudku ze dne 9. července 2009, Archer Daniels Midland v. Komise (C-511/06 P, EU:C:2009:433) k posouzení otázky, zda měly uvedené žalobkyně možnost účinně se hájit, Komise tvrdí, že takový argument nemůže v žádném případě obstát. Podle tohoto orgánu se uvedený rozsudek na projednávaný případ nepoužije, neboť žalobkyně v prvním stupni nezpochybňovaly, že by si nebyly vědomy své účasti na schůzkách, dat dotčených schůzek a dotčených důkazů, ale pouze tvrdily, že nevěděly o „povaze“ protisoutěžního jednání, což je pojem příliš neurčitý na to, aby prokazoval, v čem měly spočívat nedostatky oznámení námitek ze dne 26. března 2007. Tento orgán uvádí, že protisoutěžní jednání byla popsána v bodech 256 a 393 až 400 tohoto oznámení námitek a žalobkyně v prvním stupni svým vyjádřením k uvedenému oznámení prokázaly, že si byly vědomy „povahy“ protisoutěžního jednání, a proto údajné nedostatky oznámení námitek neměly na řízení žádný dopad.

93 V rozsahu, v němž argument žalobkyň v prvním stupni, který se týká porušení článku 6 EÚLP, vychází z předpokladu, že oznámení námitek ze dne 26. března 2007 nebylo dostačující, Komise tvrdí, že mezi tímto oznámením námitek a sporným rozhodnutím neexistuje zásadní rozdíl, který by mohl vést k porušení uvedeného článku.

– Závěry Soudního dvora

94 Je třeba uvést, že Tribunál v bodech 288 až 291 napadeného rozsudku přezkoumal, zda důkazy uvedené v oznámení námitek ze dne 26. března 2007, které se týkají účasti společnosti Pozzi Ginori na schůzkách sdružení Michelangelo, mohly žalobkyním v prvním stupni umožnit, aby uplatnily své právo na obhajobu, neboť uvedené žalobkyně před Tribunálem tvrdily, že v tomto oznámení námitek nebyly upřesněny jakékoli informace týkající se vytýkaného protisoutěžního jednání, k němuž mělo dojít během schůzek sdružení Michelangelo.

95 Tribunál konkrétně nejprve v bodě 288 napadeného rozsudku uvedl, že tabulka týkající se schůzek vícevýrobkového sdružení Michelangelo, která je uvedena v bodě 277 oznámení námitek ze dne 26. března 2007, potvrzuje účast společnosti Pozzi Ginori na schůzkách, během nichž došlo k protisoutěžnímu jednání, a že písemné důkazy o tomto jednání jsou uvedeny v poznámkách pod čarou vložených do této tabulky. Dále Tribunál v bodě 289 napadeného rozsudku uvedl, že vysvětlení, které podala Komise ohledně účasti společnosti Pozzi Ginori na schůzkách vícevýrobkového sdružení Michelangelo, i přes svou stručnost umožňovala žalobkyním v prvním stupni, aby se podrobně obeznámily s jednáním, které bylo vytýkáno společnosti Pozzi Ginori. Tribunál konečně v bodě 289 napadeného rozsudku uvedl, že Komise v bodě 277 oznámení námitek ze dne 26. března 2007 uvedla povahu vytýkaných jednání, jejich četnost, přesné datum, kdy k nim došlo, a důkazy, jež měla k dispozici. Tribunál v bodě 290 napadeného rozsudku dospěl k závěru, že důkazy obsažené v tomto oznámení námitek byly dostatečné k tomu, aby mohly žalobkyně v prvním stupni uplatnit své právo na obhajobu.

96 Je třeba konstatovat, že žalobkyně v prvním stupni pouze opakují argumenty, které již byly vzneseny před Tribunálem, a ve skutečnosti směřují k tomu, aby Soudní dvůr provedl nové posouzení povahy oznámení námitek ze dne 26. března 2007. Takový argument přitom musí být ve stadiu kasačního opravného prostředku zamítnut jako nepřípustný (viz obdobně rozsudek ze dne 12. září 2006, Reynolds Tobacco a další v. Komise, C-131/03 P, EU:C:2006:541, bod 50 a citovaná judikatura).

97 Stran přípustnosti argumentu vycházející z porušení článku 6 EÚLP je třeba uvést, že tento argument vychází z předpokladu přípustnosti argumentu týkajícího se nedostačující povahy oznámení námitek ze dne 26. března 2007.

98 Vzhledem k tomu, že jednak z bodu 96 tohoto rozsudku vyplývá, že uvedený argument je nepřípustný a že žalobkyně v prvním stupni neuvádějí, v čemž spočívalo porušení článku 6 EÚLP ze strany Tribunálu, ale obecně jen opakují, že obsah oznámení námitek ze dne 26. března 2007 nesplňuje

požadavky podle tohoto článku, usilují uvedené žalobkyně v podstatě o to, aby Soudní dvůr nahradil posouzení Tribunálu, které se týká dostatečné povahy tohoto oznámení námitek, posouzením svým, aniž by prokázaly jakékoli zkreslení skutečností nebo důkazů. Takový argument ovšem není ve stadiu kasačního opravného prostředku přípustný.

99 V důsledku toho musí být druhá část prvního důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku odmítnuta jako nepřípustná.

100 Z výše uvedeného vyplývá, že je třeba zamítnout první důvod vedlejšího kasačního opravného prostředku částečně jako nepřípustný a částečně jako neúčinný.

*Ke druhému důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku*

– Argumentace účastnic řízení

101 Ve druhém důvodu vedlejšího kasačního opravného prostředku žalobkyně v prvním stupni tvrdí, že Tribunál dospěl k závěru, že oznámení námitek z 26. března 2007 dostatečně prokazuje protiprávní jednání v odvětví sanitární keramiky v Itálii, na základě odůvodnění, které je v rozporu s odůvodněním, které uvedl v rozsudcích vydaných v souvisejících řízeních, a že svůj rozsudek v tomto ohledu přiměřeně neodůvodnil. Tvrdí, že posouzení tohoto oznámení námitek uvedené v rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449), je, co se týče schůzek sdružení Michelangelo, v rozporu s posouzením, které Tribunál uvedl v napadeném rozsudku. Žalobkyně v prvním stupni mají za to, že dosah oznámení námitek musí být pro všechny příjemce totožný.

102 Závěr Tribunálu je podle nich v každém případě stižen nedostatečným odůvodněním, neboť nelze ověřit, jaké důvody vedly k tomu, že se posouzení, do jaké míry má být oznámení námitek ze dne 26. března 2007 podrobné, v napadeném rozsudku liší od posouzení, jež je uvedeno v rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449).

103 Komise má za to, že údajné nedostatky oznámení námitek ze dne 26. března 2007, budou-li prokázány, vycházejí ze zkreslení obsahu spisu, a jelikož žalobkyně v prvním stupni neprokázaly zjevné zkreslení, ale domáhají se toho, aby Soudní dvůr opětovně přezkoumal bod 288 napadeného rozsudku, je podle Komise takový argument ve stadiu kasačního opravného prostředku nepřípustný.

104 Kromě toho tento orgán tvrdí stran argumentu žalobkyň v prvním stupni, podle kterého existují rozpory mezi napadeným rozsudkem a rozsudkem ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449), že Tribunál v zásadě nemá povinnost odůvodnit způsob, jakým byla vyřešena určitá věc, v porovnání s řešením zvoleným v jiné věci, a to ani týká-li se tato věc téhož rozhodnutí.

105 Komise má každopádně za to, že se jedná o dvě rozdílné otázky ve dvou věcech, a to ze dvou důvodů. Zaprvé ve věci, která vedla k vydání rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449), se jedná o otázku výkladu mlčení jakožto přiznání se k protisoutěžnímu jednání, nikoli o dostačující povahu oznámení námitek ze dne 26. března 2007. Zadruhé společnost Pozzi Ginori nereagovala na tvrzení týkající se schůzek sdružení Michelangelo v Itálii mlčením, kdežto společnost Wabco Europe ano a Tribunál musel vyložit důsledky tohoto mlčení. Komise podotýká, že každopádně skutečnost, že se Tribunál mohl dopustit v rozsudku ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449) pochybení, není důvodem pro to, aby se takové pochybení týkalo i projednávané věci.

106 Podle Komise žalobkyně v prvním stupni neuvedly žádný další důkaz, který měly předložit, pokud by byl výraz „povaha protisoutěžního jednání“, k němuž došlo během schůzek skupiny Michelangelo, upřesněn. Za těchto podmínek jsou argumenty žalobkyň v prvním stupni podle Komise založeny na dohadech a jsou nepodložené, a pokud by bylo prokázáno nesprávné právní posouzení, neměly by tyto argument vést ke zrušení sporného rozhodnutí v části, v níž se týká italského trhu.

– Závěry Soudního dvora

107 Z ustálené judikatury vyplývá, že povinnost Tribunálu odůvodnit své rozsudky nemůže v zásadě zahrnovat povinnost odůvodnit způsob, jakým byla vyřešena určitá věc, v porovnání s řešením zvoleným v jiné věci, která byla Tribunálu předložena, a to ani tehdy, týká-li se tato věc téhož rozhodnutí. V této souvislosti již Soudní dvůr rozhodl, že pokud se osoba, které je rozhodnutí určeno, rozhodne podat žalobu na neplatnost, jsou soudu Unie předloženy pouze prvky rozhodnutí, které se jí dotýkají. Naproti tomu prvky rozhodnutí, které se dotýkají jiných osob, jimž bylo rozhodnutí určeno, nespadají s výhradou zvláštních okolností do předmětu sporu, o němž má unijní soud rozhodovat (viz rozsudek ze dne 11. července 2013, Team Relocations a další v. Komise, C-444/11 P, nezveřejněný, EU:C:2013:464, bod 66 a citovaná judikatura).

108 Argument žalobkyň v prvním stupni vycházející z údajného rozporu odůvodnění mezi napadeným rozsudkem a rozsudkem ze dne 16. září 2013, Wabco Europe a další v. Komise (T-380/10, EU:T:2013:449) tudíž musí být zamítnut.

109 Z toho plyne, že druhý důvod vedlejšího kasačního opravného prostředku musí být zamítnut jako neopodstatněný.

110 V důsledku toho musí být zamítnut vedlejší kasační opravný prostředek v plném rozsahu.

**K žalobě před Tribunálem**

111 V souladu s článkem 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný, zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu. Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje, nebo věc vrátit zpět Tribunálu k rozhodnutí.

112 Vzhledem k tomu, že Tribunál zejména neprovedl úplný přezkum důkazů, není spor ve stavu, v němž by o něm soudní řízení dovolovalo rozhodnout.

113 Proto je třeba věc vrátit Tribunálu.

**K nákladům řízení**

114 Vzhledem k tomu, že věc musí být vrácena Tribunálu, je třeba rozhodnout o nákladech řízení souvisejících s tímto řízením o kasačním opravném prostředku později.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

**1) Body 1 a 2 výroku rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, EU:T:2013:457) se zrušují.**

**2) Kasační opravný prostředek se ve zbývající části zamítá.**

**3) Vedlejší kasační opravný prostředek se zamítá.**

**4) Věc se vrací Tribunálu Evropské unie, pokud jde o část rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 16. září 2013, Keramag Keramische Werke a další v. Komise (T-379/10 a T-381/10, EU:T:2013:457), která je tímto rozsudkem zrušena.**

**5) O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy.